Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՈԼԻԹԻԳԸՑՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԱՑԻՐԻ

Մանզումէի Էֆքեարը սէնէլիք 300 ղուրուշ ...

ՍԷԹԻՋԻՆՃԻ ՍԷՆԷ | ՝Չ՝Չ՝ ՉԻԼՔԱՏԷ ՝Չ | 1873 ՏԷԿՏԷՄԲԷՐ 25 ՍԱԼԸ | ԱԼԱԹՐԱՆԿԱ 1874 ՅՈՒՆՎԱՐ 6 | ՆՈՒՄԷՐՕ 2408

ԻԼԱՆԱԹ

LLOYD SUISSE

ԼՕՅՏ ՍԻՒԻՍ

Վէնթէրթիւրտէ ինտաս օլունմուշ օլան Լօյտ Սիւիս նամ սիկուրթա գումբանեասը, պահրէն վի պէհրէն վէ չայ իւզէրինտէն նագլ օլունան էշեալարը սիկուրթաեա թութտուգտան մաատա, տէնիզ վէ չայտա իշլէեէն Էվրօբա վէ Նէունան վէ Օսմանլը վաբօրլարը վէ էկլէքէն կէմիլէրինէ վէ եախօտ գարատա տէմիր եօլ արապալարընա եւքլէթիլմիշ օլան մալ վէ կէրութօ վէ սայիրէ, վէ բօստաեա թահւիլէթ-տիրիլմիշ մէքթուպ վէ բաքէթլէրի սիկուրթա իտէր ։

Ֆիեաթ էհվէն վէ շարթլար փայիտէլի տիր ։

Թաֆսիլլի մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին սահիպ իմզալարա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Պաշ Աճէնթօ
Հ. ԷԼՊԻՆԿ
Գալաթա

Աճէնթօ
ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ԲԷՔՄԷՋ
Պաղչէ գաբու

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Drouot, Nº. 9

SIROP ET PATE
A LA CODÉINE
DE BERTHÉ

Բարիսին խասթախանէլէրի խաարէլէրի Թարաֆընտան միւքեաֆաթա նայիլ օլմուշ օլան ՊԷՐԹԷ նամ էճզաճըրն թէրթիպ իլէ միշ օլտուղու իշ պու շուրուպու, նէզլէ վէ քէօհին նէվազիլ վէ կէօյիւս իլլէթի իչին, տիւնեանըն քեաֆֆէյի հէքիմլէրի Թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր ։

Պու իլաճըն Թէքսիրի հասէնէսինտէն նաշի, բէք ազ ատամլարըն նայիլ օլապիլտիքլէրի էն պէօյիւք պիր շէրէֆէ նայիլ օլմուշ, եանի, պու իլաճ Ֆրանսանըն ըէսմի գանուննամէսինէ գայտ օլունմուշ տուր ։

Պուլունուր քեաֆֆէյի էճզաճը տիւքեանլարընտա ։

ԳԱԼՊՃԸՆՏԱՆ ՍԱԳԸՆՄԱԼԸ ։

ÉCOLE SUPÉRIEURE DU COMMERCE

Մէզքիւր Թիճճարըթ մէքթէպինի 1820 տէ Ս.Տ.ՊԼԱՆՔԻ բիւշատ էյլէմիշ օլտուղու հալտէ, պու կիւնքի կիւն, Բարիսին թիճարէթ գամարասը նէզարէթի Թահթընտա տըր ։

Մէզքիւր մէքթէպտէ, ղայէթ մէշհուր միւտէրրիսլէր մարիֆէթի իլէ շակիրտլէրէ, թիճճարըթ իթմէք վէ պանգալարտա վէ գօմսիօնխանէլէրտէ մէմուրիեէթէ կէշմէք իչին նէ քի էօյրէնմէք լազըմ իսէ քեաֆֆէսի էօյրէթտիրիլիր ։

Կիճէլի կիւնտիւզլիւ շակիրտլէրտէն ա-

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԻԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀ ՊԸՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լօնտրա վէ Էտիմպուրղ եանղըն սիկուրթա գումբանեասը

NORTHERN ASSURANC CO PANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նամ Լօնտրա եանղըն սիկուրթա գումբանեասը

		Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմաեէ		2,000,000
Իստէնմիշ սէրմաեէ	282,000	
Եանղըն շիւպէսին-տէն հասըլ օլմուշ		
իհթիեաթ աքճէսի	596,000	848,000
72 սէնէսինտէ սաֆի քեարը		794,000

		Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմաեէ		2,000,000
Իստէնմիշ սէրմաեէ	100,000	
Եանղըն շիւպէսին-տէն հասըլ օլմուշ		
իհթիեաթ աքճէսի	230,000	330,000
Սաֆի քեար		270,000

Սահիպի իմզալար, քէնտիլէրինին, պալէտաէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընըն ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ աճէնթօլարը նասպ օլունմուշ օլուպ, եանղըն սիկուրթասը իչին չօգ գօլայլըգլար վիրէպիլիր, պիր հայլէ պուլունտուգլարըն, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրինէ վէ իսթանպօլուն րաղպէթլու էհալիսինէ իլան իթմէեէ միւսարաաթ իտէրլէր ։

Մէզքիւր գումբանեալար, քէնտի տախիլի նիզամնամէլէրի մուճիպինճէ սիկուրթաեա թութտուգլարը եանըեէլէրի, պէյնլէրինտէ թագսիմ իտէճէքլէր տիր ։ Եանղըն սիկուրթասը իչին վէրտիքլէրի գօլայլըգլար իլէ պիր չօգ իշ եաբմաեա միւգթէտիր տիրլէր ։

Շիմտիլիք գաատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ իսթանպօլ վէ ճիվար շէհիր վէ քէօյլէրտէ-եանըեա սիկուրթա թութաճագլար ։

Ֆիեաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին, Գալաթատա կըլավանի խանընտա 5 նումէրօ մաղազաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Մէզքիւր գումբանեալարըն աճէնթօլարը
Վ. Ռ. ՍՈՒԻԱՆ
ՔԷՕՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ըներ 1,800 Ֆըրանգ ։

Շակիրտ վիրմէք իսթէեէնլէր, Բարիստէ, Րիւ Ամլօ նամ սօգագտա վագը 102 նումէրօլու տայիրէտէ միւտիրինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր ։

ՍԱՐՐԱՖ ՎԷ ՄԻՒՃԷՎՀԷՐԱԹ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Ժ. Տ. ՃԱՆՆԷԹՕ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Ղալաթատա Մէհմէտ Էֆէնտի խանը Ն. 16

Մէզքիւր մաղազատա, Օսմանլը վէ Րուսիա վէ Աւստրեա, վէ Ֆըրանսա վէ Իթալեա վէ Վալաքիա վէ Սաքսօնեա վէ պաշգըճա Րումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը, վէ գուրասը կէլէճէք ալաֆրանկա յունվար 1 տէ քէշիտէ օլունաճագ օլան Պուքրէշ շէհրի իսթիգրազը սէնէտաթը վէ էն պիօյիւք իգրամիէսի 75,000 Ֆըրանգտան իպարէթ օլան մէզքիւր Թահվիլաթըն բըրօմէսլէրի վէ գուրասը 1873 դեկտ. 18 տէ պաշլաեըպ, 1874 մայիս 2 տէ խիթամ պուլաճագ օլան Սաքսօնեանըն ղայէթ մէնֆաաթլը իսթիգրազ քեաղըտլարը սաթըլըր կէշէր Ֆիեաթլա ։ Մէզքիւր մաղազատա, հէր ճինս քեաղըտլարըն գուբօնլարը վէ բիեանգօտա գազանան նումէրօլարըն պէտէլի Թէտիյէ վէ Բարիս Լօնտրա, Օտէսա վէ Վիէննա շէհիրլէրի իլէ պօրսաճա իշ օլունուր ։ Թաֆսիլլի մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին, սաահիպի իմզանըն Գալաթատա Գօմիսիօն խանը իթթիսալինտէ վագը 16 նումէրօլու մաղազասընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Բարիսին էն միւթէհայիր Ֆապրիգալարընտան պու տէֆա ալթուն պըրօշ վէ մէտալեօն վէ սաաթ վէ սաաթ գօրտօնու վէ էլ պաղը հէտիեէսի իչին պու կիպի շէյլէր կէթիրիլմիշ օլուպ, մաղազամըզտա էհվէն Ֆիեաթլա սաթըլմագտա տըր ։

Ժ. Տ. ՃԱՆՆԷԹՕ

ՕՃԱՐԱՆՔ ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԵՐԻ

Այս դեղը կը բժշկէ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամէն տեսակ ախտերը. զորօրինակ խոյլ, վէրքէ, լարդի, ատամօքսի եւ երիկամանց պալարներ, եղլանճըգ, մորթի բորբոքումն, զգօութիւն, Թուլլու պալկամ, քոս, կանանց հիւանդութիւններ, ամլութիւն, ցաւոտ աչք, մայասըլ եւն.

Բազում վկայութիւններով հաստատուած եւ հազարաւոր փորձերով ստուգուած է թէ վերոյիշեալ ախտերը բուժելու համար մինչ ցարդ գտնուած եւ գործածուած դեղերէն ամենէն աւելի ազէկ եւ վստահանալին Տօքթօր Այերի շինած սարսափիլայի սիրօփն է եւ որն որ յիշեալ երեւելի բնալոյծը շատ աշխատութիւնով եւ մեծ խնամքով հնարած ու յաջողած է որուն միջոցաւ շատերը մահաբեր ախտերէ բժշկուած եւ դառն ցաւերէ ազատած են ։

Գիներն աժնցած են, կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա ։

Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատանը մէջ կը ծախուի նաեւ երկաթէ գոյնզգոյն զարկօլաներ, աթոռներ, ժամացոյց, լամբաներ, լապտերներ, արծաթած պատառաքաղ ու դանակ եւն, օեղանի աղնիւ յաղճապակեղէն, պրօնզ աշտանակներ, խալի աղնիւ եւ հասարակ, գեղեցիկ Րէփս եւ տամաքօ, անկողնի կտաւեղէնք, ֆանելա վերմակ լաստիկ վերարկու եւ քոլոշ ։

Ամերիկեան վաճառատուն Ղալաթիա ։ 2

Մաքը քէօյլիւնտէ Սաքըզ աղաճը նամ մահալլէտէ վագը պիր պաղ քօշքինօ օտալէրի իլէ պէրապէր իճարէ վիրիլէճէքլինտէն, Թալէպի զուհուրինտէ Պէօյիւք Եէնի խանտա 28 նումէրօլու օտաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէզքիւր բօմատա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իթտիքտէն պաշգա, սաչլարա պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուպ, խասթալըգ վէ եախօտ իխթիեարլըգ սէպէպինտէն սաչլարընը ղայպ իթմիշ օլանլար իչին, շիմտիյէ գատար իճատ իտիլմիշ օլան իլաճլարըն պաշըճասը տըր ։

Էվալինա բօմատասը ազ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէօքլէրինի գուվվէթլէնտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի րէնկլէրինի քեսպ իթտիրիր ։ Ազ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն ուզանմասը իչին մէզքիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ իչին մախսուս օլան բօմատա իսթիմալ օլունմալը տըր ։ Մէզքիւր իլաճլարը պիր էքի հաֆթա իսթիմալ էյլէմիշ օլան 17 չօղըրնտա տէլիգանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սագալլարա մալիք օլմուշլար տըր ։

Մէզքիւր Էվալինա բօմատասը, Գալաթատա Նիւքօրէք գալտըրըմտա Մ. Վէիշ վէ գումբանեասընըն 68 նումէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլըր ։

ՐՈՒԶՆԱՄԷ

ԵԱՆԻ

1874

ՍԷՆԷՅԻ ԻՍԷՎԻՅԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ
ՕՐԱՅՕՅ ՎԷ ԳԱԶԱՄԻԱ
ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՍԷՆԷ
ՍՏԱՄՊՕԼ 1874

Գափաֆեան պասմահանէսինտէ Թապ օլունտու

Մէզքիւր Գողամիա Թիւրքճէ օլտուգտան մաատա, պիրտէ հէր պիր սահիֆէտէ հաֆթալըգ Րուզնամէսի վար տըր քի օգումաեա ալա Թաճիզլիք վիրմէտիքտէն պաշգա, ուճտան ուճ օգումաեա տախի ինսանը արզուքէշ իտէր ։

Նիհայէթտէ տախի պիր չօգ, եանի 101 պէնտ Ֆըմիլեաճա Թէմսիլաթլար վար Թօհաֆ Թօհաֆ ։

Վէ անտէն սօնրա Էվրօփա հիւքիւմտարլարընըն էյեամը մախսուսալէրի Էվրօփա հիւքիւմտարլարընըն քէմալէթլէրի ։

Անատօլու գըթասընտա պուլունան վիլայէթ վէ միւլհագաթըն էսամէսի ։

Լաթայիֆ, եանի գըսաճըգ հիսսէ ալընըր մէսէլէլէր ։

Աղվալ վէ Նաթայիճի հիւքեմա ։

Սաթըլըր Գափաֆեան պիրատէրլէր տիւքեանընտա ։

Ֆի 60 փարա

ԱԶԳԱՅԻՆ,

Ուշիթթիկիմիզէ, կէօրէ ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Գեր. Տեղապահ Սրբազան վէ Գեր. Թադէոս Սրբազան վէ Երուսաղէմ վէքիլի սրժ. Խորէն վարդապետ, վէ սրժ. փոխանորդ Տէր Հայր վէ Ֆրէնքեան Աբրահամ էֆէնտի, սատրազամ հազրէթլէրիյլէ, խարիճիյէ նազըրը հազրէթլէրինէ կիտէրէք, քէմալի հիւրմէթլէ գապուլ օլունմուշլար, վէ Երուսաղէմէ հուգուգումուզ հագգընտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան թէսալլութ վէ հադարէթլէրտէն տօլայը իֆադէյի հալ վէ Թէշէքքիւրլէրինտէ, մէմնուն օլունաճագ սուրէթտէ ճէվապլար ալմըշլար, վէ հաթթա, Գապը ալի Թարաֆընտան, մութէսարրըֆ հազրէթլէրինէ, օլպապտէ, տէօրտիւնճիւ տէֆա օլարագ, պիր Թէլէկրաֆ տահա չէքիլմէսինէ էմր օլունտուղունու կէօրմիւշլէր տիր։

Տէվլէթիմիզտէ, իսլահաթա միւհթաճ հէնուզ չօգ շէյլէր պուլունտուղու կիպի, չօգ շէյլէրճէ իճրասը կէօրիւլմէքտէ իսէ տէ, պու խուսուստա տախի պիւյիւք պիր իսլահաթա իհթիյաճը չէօխ վար իտիւկի, հէր կիւն անլաշըլմագտա տըր, չէօյլէքի, չօգ տէֆա, չօգ խուսուսաթ, չօգ ատամլար չօգ եէրլէր իչին, կէրչի էմրի ալիլէր ալըպ կէօնտէրմէքտէ տիրլէր, հալպու քի չօգ տէֆատա իճրասընտա հիմմէթ վէ տիգգաթ օլունմատըղը, մա թէէսսիւֆ կէօրիւլմէքտէ վէ իշիտիլմէքտէ տիր։

Պունա իքի տիւրլիւ մանէա վիրիլէպիլիր, լաքին իքիսի տախի ագըլ վէ նիզամըն խարիճինտէ օլտուղունտան կիւճ ինանըլապիլիր, եանի տիմէք իսթէրիզ քի, եա պագը մէմուրինի տէվլէթ Գապը ալիյէ իթաաթտա գուսուր իթմէքլիկէ ճիւրաթ իթմէքտէ, վէ եախուտ պիր եօլ իլէ իղֆալ իլէ քէնտի մէրամընը իճրա իյլէյէպիլմէքտէ տիր, վէ եախուտ եազըլան վէ վէրիլէն էմրը ալիլէրին Թարզը էհալիտէն մէսթուրէ պուլունմագտա տըր։

Պիզ պու խուսուսուն իքիսի հագգընտա տախի իտտաաը էֆքեար իտէմէյիզ, ֆագաթ պօշգա տիւրլիւ Թէմէվվիւլ տախի իտէմէտիկիմիզտէն, հէր պիլէնմէյէն մատտէ հագգընտա ատէթէն պուլունան էնվայի շիւպհէլէրէ գաhիպ օլմագլըղա մէճպուր օլուրուզ։

Էկէր պունլարըն հիչ պիրի տէյիլ իսէ, աչիքեար անլաշըլըր քի իշլէրին իճրաաթը կիտիշինտէ եա էգսիքլիք վէ~եատտա ֆազլա պուլունտուղունտան, տէտիկիմիզ կիպի պիւյիւք իսլահաթա լիւզում կէօրիւնմէքտէ տիր։

Եօգսա, նէ՞ տիմէք տիր, Երուսաղէմ մէսէլէսի կիպի, էօյլէ հագգը սարիհիմիզ մէյտանտա օլան, վէ բատիշահըմըզ ֆէրմանլարըյլա, վէ հէօճճէթի շէրիլէր իլէ մուսատտագ պուլունան մատտէլէր հագգընտա իւչ տէօրթ տէֆա, վէ ճիւզի պիր վագըթ զարֆընտա, վէ հէմտէ պա Թէլէկրաֆ օլտուղու, եանի իշին իչինտէ էհէմմիյէթ պուլունտուղու տէրքեար պուլունտուղու Թագտիրտէ, պիր միւթէսարրըֆա էմրի ալիլէր կիթսինտէ, սէրիտան իճրասը կէօրիւլմէսին, էկէր պիզիմ պիլտիկիմիզ հագգըը պիր էօզր վէ սէպէպ եօգ իսէ, պիզիմ հագգըմըզտան զիեատէ, Գապը ալինին ազամէթինէ Թօգունաճաղընտան, էլպէթթէ պու նօգթատա նազարը տիգգաթը ալիմէ պուլունաճագ տըր։

Խաթըրըմըզա կէլէն, վէ չօգ տէֆա մէշհուտիմիզ օլան պիր սահիհլիկի տախի, շու սըրատա ունուտմայըզ իգրար ու պէեան իյլէմէկէ քի, եազըլան էմրի ալիլէրտէ զահիրէն էօյլէ պիր Թարզ վէ լիսան գուլլանըլմագտա տըր քի, գապուլ իտէն մէմուրլար, չօգ տէֆա իճրա իթմէմէկէ սէլահիյէթ նօգթասըը պուլապիլմէքտէտիրլէր, վէ հիչ շիւպհէմիզ եօգ տուր քի, պու Թարզըտէ Գապը Ալի պիլէրէք իթթիխազ իյլէմիշ օլմալը տըր, չիւնքի, էհալիմիզտէ ճահիլ չօգ օլուպ վէ ճէհալէթին իլք ալէմէթի իսէ գօրգմագ, վէ հագգը գազանմագ իչին եալան սէօյլէմէք վէ ատամ ալտաթմագ օլտուղու ճիհէթլէ, չօգ տէֆա Գապը Ալիտէն էմրի ալիլէր Թահսիլ իտէնլէր, եալանլար սէօյլէյէրէք, վէ հիլլէ վէ տէսիսէլէր իրթիքեապ իյլէյէրէք, վէ հալիյլէ սոնունու տիւշիւնմէյէրէք, պիր Թագրիպ, հէր նասըլ օլուր իսէ օլսուն, պիր էմրի ալի Թահսիլ իլէ, քէնտի հագգըսըզ մէրամլարըը իճրաեա չալըշմագտա, վէ չօգ տէֆատա մուվաֆֆագ օլմագտա օլտուգլարընտան, Թապիաթիյլէ, Գապը Ալի տախի, պու Թէպայի իլէ, եանի Թէքմիլ էմնիյէթ իթմէյիպ, հէր էմրինտէ, մէմուրինին Թէֆթիշ ու Թահգիգ վէ րէյինէ մախսուս աչըգ գաբուլար պըրագմագտա տըր։

Վագտա, պու Թէտպիր հագգըլը տըր վէ չօգ մուհասէնաթ վէ մէնֆաաթը տախի տէրքեար տըր, լաքին նիչէ մահզուրլարը տախի ինքեար օլունամազղընտան, եանի գուրուլար եանընտա եաշլար տա եանմագտա պուլունտուղունտան, պու մահզուրուն տախի էօնիւ ալընմասընտա հիմմէթ պույրուլտուղու Թագտիրտէ, էհալինէ պիւյիւք գօլայլըգ, վէ պիւյիւք մէնֆաաթ հասըլ օլաճաղընտա, չէօյլէ քի, նիչէլէրին, նիչէ հագգըլը խուսուսլարընտա, պօշ եէրտէ ալլարճա վէ եըլլարճա վագըթ գայպ իթմէքլիքտէն, վէ գուարէթի օլտուղու վէ օլմատըղը հալտէ նիչէ բարալար սարֆ իյլէմէքլիքտէն, վէ էնվայի սայիր զարար վէ ֆէնալըգլարտան ագատէ գըլընաճաղընտա, վէ պունունլա միլքիմիզճէ պիր իսլահաթը ազիմէ սէպըլաճաղընտա շիւպհէ եօգ տուր։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԻ ՔԱՆԻ ԳԾԵՐ ԽՐԻՄԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

1837 Թուին Վանի Այգեստան կոչուած արուարձանի ուռիները շատ անգամ իւրեանց հովանու տակ հրապուրում էին մի լղարիկ, բարձրահասակ պատանեակ՝ գունատ դէմքով և կրակոտ աչքերով: Նա, ամբողջ ժամերով պառկած կանաչ խոտերի վերա, իր մտքի սրբազան յափշտակութեան մէջ, զմայլվում էր կամ վաղորդեան արշալուսով, կամ երեկոյեան վերջալուսով և կամ աչերը ձգած Վանայ ծովակի մանիշակագոյն-կապուտակի վերա, հիանում էր հայրենիքի չքեղ տեսարաններով:

Արևը մայր էր մտնում, գիշերը պատում էր. խրճիթների ճրագները վառվում էին: Պատանին խորին մռայլութեան մէջ տակաւին այնտեղ էր գտնվում: Կարծես թէ ուռիները խորհրդական սոսափիւնը, զեփիւռի հեզիկ շշունջը կախարդած լինէին նորան:

Դա Մկրտիչ Խրիմեանն էր, որ այդ նուիրական առանձնութեան մէջ գրում էր իր երգերը:

Լիմ, Կտուց, Աղթամար և այլ անապատները չը կարողացան իւրեանց վանդակի մէջ զսպել աշխոյժ պատանին և ոչ նոցա մէջ կեդրոնացած գիտութիւնը—Նարեկի և Այսմաւուրքի ընթերցանութիւնը—կարողացան գրաւել նորա սիրտը: Նա իր ուսումնասիրութեան ցանկութիւնը լրացնելու համար դիմեց դէպի Կ. Պոլիս, որ այն ժամանակ Վանի Աթէնքն էր համարվում:

Նորա չքաւորութիւնը թոյլ չը տուեց աւարտել որ և իցէ բարձր ուսումնարանում, որովհետև նա ստիպուած էր մի և նոյն ժամանակ իր օրական հացի համար մտածել: Բայց իբրև ինքնուս մարդ, իր եռանդոտ աշխատասիրութեամբ Խրիմեանը, Կ. Պոլսում մի քանի տարուայ մէջ, կարողացաւ այնքան զարգացնել իր միտքը և գիտութիւն, որ ընդունվեցաւ որպէս դասատու մի քանի դպրոցներում և զանազան ամիրաների տներում, որոց մէջ նորա խնամակալ համարելու է Այվատեան Յովհաննէս էֆէնտին:

Իսկ այդ գործունէութիւնը երկար չը կարողացաւ կապել եռանդոտ երիտասարդի սիրտը Կ. Պոլսի հետ: Նորան վաղուց տանջում էր մի նպատակ, որուն մանկութիւնից նուիրած էր իր անձը: Դա էր հայրենասիրութեան զգացմունքը:

Խրիմեանը վերադառնալով Վան, գտաւ իր հայրը վախճանած, բայց աւագ եղբօր Մրխանի թախանձանօք, ամուսնացաւ Սերկեան օրիորդի հետ, որից ունեցաւ մի աղջիկ:

Արդէն գերդաստանի հայր էր նա, երբ իր երկու ընկերների հետ գնաց ճանապարհորդել Արարատը Շիրակայ նահանգը և Գողթանի գաւառը, տեսաւ Անին և Հայաստանի նշանաւոր յիշատակարանները: Այդ ճանապարհորդութեան պտուղն էր նորա «Հրաւիրակ Արարատեան» գեղեցիկ բանաստեղծութիւնը. իր այդ երկասիրութեան մէջ Խրիմեանը թափում է սրտի բոլոր կրակոտ բոցերը, որք վառուել էին նորա մէջ հայրենասիրական զգացմունքից: Նա իր աշակերտների ձեռքից բռնած պատեցնում է Հայաստանը, ցոյց է տալիս նորա աւերակները, այցելութիւն է գործում Տրդատայ, Գրիգորի, Մեսրոպի, Խորենացու, Եղիշէի շիրիմներին, և նոցա գերեզմաններից կոչում է այդ անմահների ստուերները և նորանց պատմել է տալիս Հայաստանի թշուառութիւնքը:

«Հրաւիրակ Արարատեանը» միակ բանաստեղծութիւնն է մեր գրականութեան մէջ, ուրտեղ այնպէս գրաւիչ և ազդու կերպով երգվում են այն բոլոր ցաւալի զգացմունքները, որք զարթնում են մարդու մէջ իր հայրենիքի աւերակներին նայելու ժամանակ:

Իր այդ աշխատասիրութիւնը ի լոյս ընծայելու համար Խրիմեանը կրկին Կ. Պոլիս գնաց, ուր 1850 Թուին տպագրեց Այվատեանի ծախսով: Նոյն միջոցին նա ընտացաւ իւրեան բարերար և Պալեան կապալետ ամիրային, որոյ օգնութեամբ ճանապարհորդեց Պալեստինը, տեսաւ Ս. Երուսաղէմը: Այդ ուղևորութեան արդիւնքն եղաւ նորա «Հրաւիրակ Աւետեաց երկրի» բանաստեղծական գործը, որոյ մէջ հեղինակը երգում է բիբլիական աշխարհը. Մեսիայի կեանքը և նորա տնօրինութեանց սրբատեղիքը:

Այդ գիրքը ներշնչուած է կրօնական սրբազան ոգևորութեան բոլոր սքանչելիքներով:

Այդ աշխատութիւնը տպագրեցաւ 1851 Թուին երևի նոյն իսկ Պալեան ամիրայի ծախսով:

Խրիմեանի այդ երկու բանաստեղծութիւնները բաւական էին նորա անունը հռչակելու և նորա գործունէութեանը մի նոր ասպարէզ բաց անելու համար: Այն ժամանակից Յատեան Յովհաննէս ամիրայի օգնութեամբ Խրիմեանը գնում է Կիլիկիա, Սսոյ վանքի մէջ ուսումնարան բաց անելու նպատակով, այն կողմերում լուսաւորութիւն տարածելու համար: Բայց հանգուցեալ Կիլիկիոյ կաթողիկոսի յարաբերութիւնները շուտով անտանելի են դառնում, նորա գործը չէ յաջողվում, նա վերադառնում է կրկին Կ. Պոլիս, նշանակվում է ուսուցիչ Խաս-գիւղի օրիորդաց վարժարանին: Նոյն միջոցին հրատարակում է մի տետրակ պապի աշխարհական իշխանութեան դէմ:

1852 Թուին Խրիմեանը վերադառնում է Վան, նա արդէն ազատուած էր ընտանեկան կապերից, որովհետև իր կինը և աղջիկը վախճանված էին: Նա ձեռք է զարկում Վանի մէջ օրիորդաց և տղայոց ուսումնարաններ բաց անելու, բայց իւրեան հակառակորդ է գտնում, ոչ միայն տեղային Առաջնորդին, այլ խաւարասէր աղայներին մի քանիսին:

Նոյն միջոցին Խրիմեանի գլխում ծագում է մի միտք վարդապետ ձեռնադրուելու, որպէս զի այդ միջոցով կարողանայ իր գաղափարները տարածել ամբոխի մէջ: Իր այդ դիտաւորութիւնը իրագործեց Խրիմեանը 1854 Թուին փետրվարի 14-ին Գաբրիէլ արքեպիսկոպոսից ձեռնադրուելով վարդապետ Վարագայ վանքի միաբանութեան վերա:

Ինչ դրութեան մէջ էին այն ժամանակ մեր եկեղեցականները, մեր աբեղայները և մեր վանքերը Վասպուրականի և Տարօնի կողմերում Հայաստանի այդ երկու լայնատարած նահանգները մինչև այսօր ունեն իւրեանց մէջ հայերի աւելի բազմաթիւ ազգաբնակութիւն, քան թէ փոքր Ասիայի այլ գաւառներում: Այստեղ ամբողջութեամբ պահպանուած ազգային յիշատակարանները ամեն մի քայլափոխում հանդիսացնում են Հայաստանի փառաւոր անցեալը: Վանայ ծովակի կղզիներում, ձորերի մէջ, բլուրների վերա հանդիպում են հոյակապ վանքեր, որք լի են ճգնաւորներով և աբեղաներով: Այդ ծոյլերը, որք իւրեանց կեանքը նուիրել են Սաղմոսին և Նարեկին, դուրս են գալիս իւրեանց բուներից այն ժամանակ միայն, երբ պէտք էր վանքապատկան կալուածների արդիւնքը հաւաքել, կամ Թեմերից հոգեւոր պտուղը ստանալ: Այնուհետև նոքա ժողովրդի մէջ չէին մտնում, այլ ազգի արծաթն էին վայելում և նորա համար աղօթում էին...: Վանքերի մէջ վարդապետների խաբեբայութիւնը հասել էր վերին աստիճանի կեխտոտութեան: Նոքա պահում էին իւրեանց մօտ մինչև անգամ կախարդներ—ընկաւոր կոչուած մի տեսակ խելացնոր վանքական մարգարէներ, որք ուշքից գնալով զանազան խաբեբայ գուշակութիւններ էին անում, շարժում էին ուխտաւորների սնահաւատութիւնը և դուրս էին քաշում նոցանից աւելի արծաթ:

Խրիմեանը առաջինը եղաւ, որ իր օրինակով ցոյց տուեց, թէ վարդապետների պաշտօնը չէ այն, որ վանքերի խորշերում ազգի փողով իւրեանց փորը պարարտացնեն: Նա հանդէս դուրս եկաւ որպէս ժողովրդի բարեկամ և նորա գործիչ:

Խրիմեանը առաջին եղաւ հայոց աբեղաների մէջ, որ թողելով վանքը և Այսմաւուրքի երևակայական առասպելաբանութիւնքը, սկսաւ եկեղեցու բեմից քարոզել ժողովրդի առօրեայ կեանքի՝ նորա պիտոյքների մասին, յորդորել նորան դէպի ուսում, արհեստ և գիտութիւն: Նորա առենախօսութիւնները նշանաւոր էին իւրեանց ջերմ, ազդու և գրգռիչ բնաւորութեամբ, որք միշտ քաշում էին դէպի Աստուծոյ տաճարը հարիւրաւոր լսողների խումբը: Նորա քարոզների մէջ չէին յիշվում Եղիայ մարգարէի թռչիկ ճգնաւորի և Ալեքսիանոս միայնակեացի անունները: Հայկը, Արամը, Արշակունիքը, բոլորը յարութիւն էին առել քրիստոնէական տաճարի մէջ:

Բայց Խրիմեանը, որպէս ամեն մի հասարակական միթած կազմակերպութեան բարեկարգիչները, շուտով ստացաւ իւրեան թշնամիների բազմութիւն, որոց մէջ գլխաւոր տեղն էր բռնում կղերը և վանից հալածուեցաւ: Բայց նորա երկաթի ամրութեամբ տոկուն բնաւորութիւնը երբեք չը յուսահատուեցաւ: Նա կրկին դիմեց դէպի Կ. Պոլիս, որ իր նպատակների իրագործման օջախն էր համարում: Իսկոյն այնտեղ Խրիմեանը նշանակվում է քարոզիչ Սկիւտարի Սուրբ Խաչ եկեղեցումը, և իր մի տարուայ ստացած արդիւնքով, և մի քանի բարերարների օժանդակութեամբ՝ գնում է Արապեանի տպարանից մի հնամաշ մամուլ, և 1855 Թուից սկսում է հրատարակել «Արծիւ Վասպուրական» անունով ամսաթերթը:

Խրիմեանը առաջին եղաւ հայերի մէջ, որ պատռելով եկեղեցականի նեղ-աբեղայական շրջանը, հանդէս դուրս եկաւ որպէս պուբլիցիստ:

«Արծիւը» նշանաւոր էր՝ իր ջերմ, զգացողական բնաւորութեամբ, և մինչև մոլեռանդութեան հասած, ազգասիրական և հայրենասիրական ուղղութեամբ։ Նորա գրականական այդ նոր գործունէութիւնը ստացաւ ընդհանուր համակրութիւն և «Արծիւը» անսպասելի կերպով տարածուեցաւ։

Բայց Խրիմեանի նպատակը չէր գործել Կ. Պօլսում։ Նորա սիրտը տոչորվում էր իւր հայրենիքի մտաւոր խաւարի մէջ թըմբրած ազգայինների համար։ Այդ նպատակով կազմում է նա Կ. Պօլսում մի բարեգործական ընկերութիւն «Պաշտպանողական» անունով, և ստանալով Յակոբ պատրիարքից կոնդակ և բարձ. Դռնից հրովարտակ, 1857 թւին իւր տպարանը և «Արծուի» ամսաթերթը տեղափոխում է Վարագայ վանքում և հիմնում է այն տեղ մի գիշերօթիկ դպրոց «Ժառանգաւորաց» անունով։

Այդ հիմնարկութիւնները արժեցին այնքան դժուարութիւնների, որոց Խրիմեանի պէս տոկուն բնաւորութիւնը կարող էր միայն տանել։ «Ժառանգաւորաց» դպրոցի մէջ Խրիմեանը հաւաքեց մինչև 30ի չափ աշակերտներ մեծ մասամբ գիւղացիներից, այն նպատակով որ կարողանայ գիւղերի համար վարժապետացուք պատրաստել։ Առաջին անգամը Վասպուրականի մէջ մի հայոց վանքում աշակերտները սկսան սովորել կրօնագիտութեան հետ զանազան լեզուներ և արհեստներ, որպիսի են մաթեմատիկայ, բնական պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, ազգային պատմութիւն և այլն։

ՄԵԼԻՔԶԱԴԷ
(Մնացեալը վաղը)
(Մշակ)

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Խարիճիյէ նազըրը բաշա հազրեթլէրի, տիւէլի էճնէպիյէ էլչիլէրինի իլէ սէֆարէթխանէ մէմուրլարընը վէ Պէյօղլու միւթէպէրանընը, պէհէր բէնճշէմպիհ կիւնիւ ախշամը գօնաղլարընտա գապուլ պույուրաճագ իմիշ։

— Պէյկէրտատան խազրէթլէրինա կէօրէ, Սըրպ չըմէնտըֆէրինին, Աւուսթըրիա չըմէնտըֆէրի իլէ պիրլէշթիրիլմէսինէ գաթիէն գարար վիրիլմէք իւզրէ իմիշ։

— Պիր գաչ կիւնէ գատար Աւուսթըրիա սէֆիրի գօնթ Լիւտօլֆ ճէնապլէրի, Պէյօղլունտա վագը Աւուսթըրիա սէֆարէթխանէսինտէ միւքէմմէլ պիր պալօ վիրէճէք վէ միւքէլլէֆ ֆիխամ հազըրաթըյլա էճնէպի էլչիլէր, վէ Պէյօղլու միւթէպէրանը իլէ տաղը միւթէպէր մատամա վէ մատմուազէլլէր հազըր պուլունաճագ տըր։

— Մէօբըր վափօրլարընըն օլուպ, կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ Տէրխանէ-իամիրէյէ կէլմիշ օլան վաբօր, եօլտա ղայէթլէ չէտին պիր ֆուրթունայա թէսատիւֆ իյլէմէսինտէն նաշի, գիխաէ սըգընթը չէքմիշ վէ հաթթա վաբօրը մէզքիւրուն իքի պէօյիւք սանտալընը տէնիզ ալըպ կէօթիւրմիւշ տիւր։

— Կէչէն կիւն խէնի քէօբրիւ աչըլմաղլա, հէր վագըթ քի կէպի իքի թարաֆընտան ղալապալըգ թէճէմմիւ իթմիշ իտի, օ արալըգ գարաթըլմաղտա իքէն, իքի թարաֆտան էհալի գօշուշմաղա պաշլամըշ վէ պունլարտան պիրիսի, տահա քէօբրիւ եյիճէ գաբանմատան, պիր թարաֆտան տիկէր թարաֆա աթլամագ արզու իքէն, տէնիզէ տիւշմիւշ վէ ճան հավլի իլէ, համէն չէքէն սանտալճըլար էյն ուճտա պուլունան պիրինէ խաբընշմըշ վէ նէֆէս պու սէմտի թութաբըլմագ տէրքէն, իքիսի պիրտէն տէնիզէ տիւշմիւշ տիւր։ Աշէր էյլինտէ թութամուղու աղաճը պըրագմամաղըլա, գէնտիսի չաբուգ եօգարը չըգմըշ իսէ տէ, պիչարէ տամամ տէնիզէ տալմըշ տըր։ Իքինճի տէֆա չըգարըլը սըրատա, հէր թարաֆտան օլունան իզտամ իւզէրինէ, գուրթարըլմըշ տըր։

— Ինկիլթէրա սէֆիրի սըր Հէնրի ճէնապլէրի, կէչէն ճիւմա իրթէսի կիւնիւ, մաբէյնը հիւմայունա պիլազիմէ, խաքիբայի հազրէթի շէհրիյարիյէ րէսմի վէտաէը իյֆա իյլէմիշ օլմաղլա, պու կիւն վէ եախուտ եարըն մէմլէքէթէ Ինկիլթէրայա տօղրու իյլէռլէնէճէքտիր։

— Տըշարըտա ճեզիրէյի միւթէպէրրէֆէ սապըգ Վէյսի բաշա հազրէթլէրի, տիւնի բազար իրթէսի կիւնիւ Տէրիխատաթէ միւվասէլէթ վէ տօղրուճա, սատրազամ հազրէթլէրինին գօնաղընա կիտէրէք պիր սաաթ գատար միւլագաթ իյլէմիշ տիր։

— Ճօր տիւ Պօսֆօրըն եազարըղընա կէօրէ, ախշամ իւսթիւ խանէլէրինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ, պունտան օն կիւն էվվէլ ավա չըգմաղ իչին Պէյկօզտա գարիեսինէ կիթմիշ օլան պէշ նէֆէր ավճը, էվէլվէ խանէլէրինէ կէլմէմիշ վէ նէրէտէ գալտըգլարընա տայիր պիր խապէր ալընամամըշ իտուկինտէն, ֆամիլեալարը ճանիպինտէն թէլաշ օլունմագտա պուլունմուշ տուր։

— Ալտըղըմըզ մալիւմաթը սահիհէյէ նէզարէն Գապըշ տաղընտան, Գարաքէօյիւնէ ջու կէթիրթմէք իչին, պիր գումբանեա թէշքիլ օլունմուշ վէ պէշ օգեա գատար ալընաճագ սուլար պատրիհէյա վէ սէքսէն օգեալըգ Ֆըշըգհանէ իքի ղրուշա վիրմէք իւզրէ, գումբանեա իմթիեազ վիրիլմիշ իմիշ։

Շու հալտէ մէզքիւր գումբանեանըն, Գարաքէօյ էհալիսինէ, պախուսուս ֆաղըրլարա պէօյիւք խըզմէթ իթմիշ օլաճաղը պի իշթիպահ տըր։

— Տիւնքի կիւն, Լօնճատա 7 եաշընտա պիր Հայ չօճուղու, վալիտէսի խանէտէ պուլունմատըղը վագըթ հէր նասըլսա, օտատա պուլունան մանղալըն իչինէ տիւշէրէք եանմըշ վէ պիր գաչ սաաթ սօնրա վէֆաթ իյլէմիշ տիր։

Կ. Պոլիս 25 դեկ. 1873

Խմբագիր տէր,

Կը խնդրեմ որ բարեհաճիք ծանուցանել թէ թերթերնիս մաքուր և ընտիր տպագրութեամբ հրատարակելու համար տպագրական նոր կարգադրութիւն մ՚ընելու ձեռնարկած ըլլալով, այս չորեքշաբթի օրը թերթերնիս չի պիտի հրատարակեմք։

Խմբագիր տնօրէն
Ասիա լրագրոյ
Մ. Փորթուգալեան

ՏՕՔԹՕՐ ՏԱՏԸՐԵԱՆ

Ամէրիգա տօգթօրլարընտան տօգթօր Տատըրեան էֆէնտի Իսթանպօլտա կէտիք բաշա Թէաթրօսու աչըղըսընտա, էսքի Թօթլը գույու եօգուշունտա վագը Ալի պէյին տաիրէթլէրինտէն 1 նումերօլու խանէյի թութմուշ օլտուղունտան, վէ հէր սապահ սաաթ 3 տէն 6 եա գատար էվտէ պուլունուպ, վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի էօյլէտէն աքշամա գատար խալըգը պարագասըզ, վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի Վալիտէ խանը ալթընտա վագը էճզախանէտէ, վէ սալը կիւնլէրի Իւսքիւտարտա Իճատիյէտէ վագը էճզախանէտէ, վէ ճիւմա կիւնլէրի տախի Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա վագը Ինկիլիզ էճզախանէսինտէ, վէ Սամաթիատա միւսիւ Մօխսօնըն էճզախանէսինտէ սաաթ 8 տէն 10 ա գատար պուլունաճաղընտան, իլանընա իպթիտար օլունուր։ 5

ԻԼԱՆ

Ֆըրէնկեան էֆէնտի թարաֆընտան բիանգօեա գօնան պէօյիւք երկրագունդը, պու տէֆա բիանգօտա պիր զաթ գազանմըշ վէ սաթըլաճագ օլտուղունտան, թալիպլէրինին, իմալ Ալի խանընտա 11 նումերօլու օտաեա միւրաճաաթ իյլէմէսի։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լօնտրա 4 յունվար.

Տիւնքի կիւն, պանգատան 270 պին լիրա չըգմըշ տըր։

3 յունվար.

Իւմիտ պուրնունտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Գաֆըր Գապիլէլէրինին ֆէսատ վէ իսթիլալը տէվամ իթմէքտէ իմիշ։

ԱՎՍՏՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա 3 յուն.

Պու կիւն պօրսա չօգ սըգըշըգ իտի։ Էճնէպի պօրսալարընտան օլունան սըբարիշ իւզէրինէ չօգ քաղըթ սաթըն ալընտը։

4 յունվար.

Ալմանեա պօրսալարընտան ալընան մալիւմաթ խալիֆլէր, խօշնուտ օլունաճագ սուրէթտէ տիր։

Պուլաղ-Պուղտանըն քամիլէն միւսթագիլ (անկախ) օլմասը էֆքեարընտա պուլունան պազը Պուլաղ-Պուղտանըն էրպապը բօլիթիգալարըն իշ պու էֆքեարընա գարշը, պու կիւնքի Նուվէլ Բըրէս Լիպր ղազէթասը չէթին պիր պէնտ աճըք իթմիշ տիր։

ԻՍԲԱՆԵԱ

Մատրիտ 2 յուն.

Ռէյիսի ճիւմհուր թարաֆընտան պու կիւն գորթէզ մէճլիսինէ թագտիմ օլունան լայիհատա, Մ. Գասթէլարըն իտարէսինտէն խօշնուտ օլունաճագ սէմէրէլէր հասըլ կէլմիշ օլտուղու, մէսէլա, տաիմա նիզամը հալին պազը գըլմըշ օլտուղու վէ էհալինին հիւքիւմէթէ օլան րիապէթինտէ գուսուր իթմիշ օլմատըղը, օրտունուն էնիտէն պէօյիւքլէրինէ իթաաթ իթմէկէ պաշլամըշ օլտուղու վէ գանունը ասքէրինին էնիտէն թանզիմ իտիլտիկի պիլտիրիլմիշ տիր։

3 յուն.

Գորթէզ մէճլիսի, Մ. Գասթէլարա գարշը վիրիլէն գուրանը գապուլ իյլէտիքտէն սօնրա, Մատրիտ վալիսի Մ. Բավիա, մէզքիւր մէճլիսի տաղըթմըշ վէ մէճլիսի մէզքիւրուն թէճէմմիւ իյլէտիլի գօնագտա ասքէր պէքլէթտիրմիշ տիր։

Մարէշալ Սէրանօնըն րիասէթի թահթընտա օլարագ էնիտէն պիր վիւքելա հէյէթի թէշքիլ օլունաճաղը մէմուլ օլունուր։

Մատրիտ 4 յուն.

Պու կիւն մարէշալ Սէրանօնուն րիասէթի թահթընտա օլարագ աթիտէքի զէվաթտան իպարէթ վիւքելա մէճլիսի թէշքիլ օլունմուշ տուր։

Սակասթա,	Խարիճիյէ նազըրը
Զավալա,	Հարպիյէ
Ֆիկիւէրօլա,	Տաավի
Պէսէրա,	Զիրաաթ
Էչէկարէյ,	Մալիյէ
Գարսիա Ռիւիզ,	Տախիլիյէ
Թօբէթ,	Բահրիյէ

ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ

Լիվըրբօլ, 2 յունվար

Միտ. Ն. Օր. բամուգու	8 1/2
Տօլարա էյի ճինս	5 5/8

Պու կիւնքի սաթըշ, 10,000 պալէա
Բիացա աղըր

Լօնտրա, 2 յուն.

Աֆիօն	24 25
Թիֆթիգ	33 1/4
Ճէհրի ին. լիր.	6 7

Մարսիլեա 2 յունվար։

Ֆիլաթիւր իբ՚յի, մէվճուտ մալ, 1894 պալէա, պօրսա չօգ տուրկուն վէ իշ եօգ։

Գօզա քիլօկրամ, 411,900 քիլօկրամ, մալ թէսլիմ օլունմագ շարթը իլէ սաթըլըրտատա գավլի, ֆաղաթ, սօնրատան թէսլիմ իթմէք շարթը իլէ օլտուգճա տուրկուն։

Բամուգ, մէվճուտ մալ, 8,967 պալէա, բիացա տուրկուն, ազ իշ օլունուր։

Եաբաղը, մէվճուտ մալ, 31,303 պալէա, բիացա տուրկուն, ազ իշ օլունուր։

Պու կիւն Րումլարըն Ծնունդ օլտուղունտան պօրսա գաբալը տըր։

(ՆԷՎԻՅԷ)

Էվրօբանըն էն ճէսիմ քիլիսէլէրինէ գատար տամ տալապիլիր օլտուղու հազգընտա, ղազէթալարտա տաթէֆքի մալիւմաթ օգունմուշ տուր, շէօյլէ քի Րօմանըն Սուրբ Պետրոս քիլիսէսի 45 000 վէ Միլանըն ուլու քիլիսէսի 37,000 վէ Րօմանըն Սուրբ Պօղոս քիլիսէսի 25 000 վէ Տէրխատաթէ վագը Այասօֆիա ճամիսի 23,000 վէ Բարիսին Նօթրը Տամ քիլիսէսի 23,000 վէ Բիզանըն պէօյիւք քիլիսէսի 13,000 վէ Վէնէտիկին Ս. Մարկոս քիլիսէսի 7000 քիշի ալմագտա իմիշ։

— Կէչէնլէրտէ, Աւսթրիա վէ Ալմանեատա զուհուր իտէն ագճէճէ պուհրանըն սէպէպլէրինի պու իքի տէվլէթլէր թէտգըգ միւպաշէրէթ իտէրէք, պազը պէօյիւք շիրքէթ վէ պանգալարըն տիրէքթօրլարընըն մէմուրիէթլէրինի նիզամընտա իտարէ իթմէտիքլէրինի անլաշըլարըլա, պու միսիլլիւլէրին ալէյհինէ շիտտէթլիճէ հարէքէթ օլունմագ իսէ, վէ աշըգլարը թէպէյյիւն իյլէտիքտէ իպրէթի ալէմ օլմագ իւզրէ թէճզիյէ օլունմազլար իսէ, իլէրուտէ պօրսալարըն հալլէրի, թէհլիքէլի օլաճաղընը անլամըշլար վէ հաթթա Աւսթրիա տէվլէթի պուհրանը մալիէսինին տէֆի իչին, տէյիլ 80 միլեօն ֆիօրինլիք խաթիրաղ, պէլքի իքի իւչ միլեօնին տախի պիր իշէ եարամամաճաղընը տէրք իյլէմիշ տիր։

Պունուն իչին, մէզքիւր տէվլէթլէր թահգըգաթա կիրիշմիշ օլմաղլա, շիմտիլիք պիր չօգ պանգա վէ շիրքէթլէր տիրէքթօրլարընըն սույի հալինի մէյտանա չըգարմըշլար տըր։ Խուսուսի իլէ, Աւսթրիա տէվլէթի, Լէմպէրկ-Չըրնօվիչ տէմիր եօլու շիրքէթի տիրէքթօրու Մ. Օֆէ իլէ մէզքիւր չըմէնտըֆէրին ուսուլ միւֆէթթիշի օլան զաթըն թէվքիֆընը իւզում կէօրէրէք, տէկեմպէրին 17ինճի կիւնիւ, միւմայիլէյհիմա խանէլէրինտէ իքէն, բօլիս թարաֆընտան խանէլէրի պասըլ-

ըլմըշ վէ միւմայիլէյհիւմա, էվրագ վէ տէֆթէրլէրի իլէ պիրլիքտէ Թահթը Թէվգըֆա ալընմըշ վէ Թէվգըֆ օլունտուղու վագըթ, պէօյլէ պիր խաթիրա միւդաքէրէ իթմէքտէ օլտուգլարը անլաշըլմըշ վէ Ավսթրիատա Լօյտ վէրքիան տէմիր եօլու տիրէքթօրու Հէրս իսէ միւմայիլէյհիւմանըն Թէվգըֆլէրը իշիթտիքտէ, տըլընտա խիֆֆէթ կէլմիշ վէ նիհաեէթ ճանընա սույի գաստ իտէրէք կիթմիշ տիր: Ալմանեատա Բօղաւն շէհրինտէ պիր պէօյիւք պանգանըն տիրէքթօրու գօնթ Բէլաթրիք տախի պազը կէօնա խասարէսինճէ սույի իսթիմալի, հիւքիւմէթէ մալիւմ օլտուղունտան, տէր հալ Թահթը Թէվգըֆա ալընմըշ վէ իսթինթագընտա, պազը Բրուսիա ըրճալընըն պու խուսուստա մէտխալլէրի պուլունտուղու մէյտանա չըգմըշ տըր:

Գունլարտան պաշգա պիր խայլի տիրէքթօրլարըն տախի Թահթը Թէվգըֆա ալընաճագլարը իշիտիլմիշ վէ պուխրանը մալիեէնին պիրինճի սէպէպլէրինտէն պիրիտէ պու միսիլլու միւսէյիպ վէ միւրթէքիպ ատէմլէրին խարէ պաշընտա պուլունարագ, պիր չօգ աքճէլէր իտլաֆ վէ եա սիրգաթ իյլէմէլէրի պուլունմուշ տուր:

— Բըրէնս Բիզմարք, Ֆրանսա մուհարէպէսինտէն սօնրա, տիւէլի էճնէպիեէեէ, Ալմանեա լիսանը իլէ մէքթուպ վէ եա Թահրիրաթ եօլլամագ էֆքեարընտա պուլունտուղունտան, պու խուսուսու հէր նէ գատար ըէսմի սուրէթտէ օլմաեարագ, Էվրօբա տիբլօմաթլարընա անլաթմագ իսթէմիշ վէ հաթթա կէչէնտէ Բուսիա խարիճիեէ նազըրը բըրէնս Կօրչագօֆա կէօնտէրտիյի նօթաեը, Ալմանեա լիսանընտա օլարագ գալէմէ ալմըշ իսէ տէ, իճապ իտէն ճէվապը նազըրը միւշարիլէյհ ճանիպինտէն Բուս լիսանը իւզրէ եազըլմըշ վէ բըրէնս Բիզմարգ իսէ, լիսանը մէզքիւրէ աշինա օլմատըղը ճիհէթլէ, ճէվապը մէզքիւրու Ալմանեա լիսանընա Թէրճէմէ իթտիրմէեէ մէճպուր օլտուղունտան, արթըգ շու քէյֆիեէթ, քէնտիսինէ զիեատէսիյլէ աղըր կէլմիշ տիր:

— Հինտիսթանտա պասըլան Թայմս նամ չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր:

Պասրա քէօրֆէզի սահիլինտէ վագը Պէնտէր Պուշիր շէհրինտէն ալընան հավատիսէ նազարըն, շէհրի մէզքիւր վէ ճիվարը էլան իրան հայտուտլարընտան էմին օլմաեըպ, էհալի մալ վէ ճանլարընը Թէհլիքէտէն խըլաս իտէմէմիշլէր տիր: Հաթթա, կէչէնլէրտէ շէհրի մէզքիւրտէն օն իքի միլ իչէրիտէ վագը Րիշէր գարիեէսի Մուսթաֆա նամ շախս, քէնտիսի կիպի պիր Թագըմ եարամազ Թօփլաեըպ, Զահատագ քէօյիւ իւզէրինէ հիւճում իլէ, պիր խայլի սըղըր վէ գօյուն ղասպ իտէրէք, աղա տօղրու սավուշմուշլար վէ մէզքիւր քէօյիւն էհալիսի գարիեէյի մէզպուրէ գուրպինտէ օլան գայմագամա իշթիքեա իթմէք իլէ, շալըեան մալլէրինի էլէ կէչիրէմէեէճէքլէրինի պիլտիքլէրի ճիհէթլէ, մէրգում հայտուտա միւրաճաաթլա, 500 ղուրուշ վիրէրէք, հայվանլարընը կէրի եէ ալմըշլար տըր:

Գունա Հինտ խարէսի միւտախիլէ իտէրէք, մահէլլի մէզքիւրտէ օլան հայտուտլուղուն էօնիւ ալընմագ զէմանը կէլմիշ վէ պու կիտիշլէ, օլ Թարաֆլարտա եէրլիլէր կիպի էճնէպիլէրին տախի էմնիեէթլէրի գալմաեաճաղը աշքեար պուլունմուշ տուր:

Մէզքիւր վագաատան աէօրթ կիւն սօնրա, Եօշիր շէհրինտէն աէօրթ միլ մէսաֆէտէ քէային Բաշամ նամ մահէլլտէ տախի էշգըեա պիր խանէեէ հիւճում իլէ ըասթ կէթիրտիքլէրի ատամլարը գաթլ վէ խանէնին էշեասընը ղասպ իյլէմիշ վէ պու արալըգ էթրաֆտա պուլունան խանէլէրտէն պազըլարը խապէր ալարագ իմտատա Թալէպ իլէ ֆիրարա իթմիշլէր իսէ տէ, էշգըեայի մէզքիւրէնին իւզէրինէ հիւճում իթմէեէ հիչ պիր քիմսէ ճէսարէթ իտէմէտիքլէրինտէն, պունլար սավուշուպ կիթմիշլէր տիր:

Շահամէթլու իրան շահընըն, Էվրօպատան ավտէթինտէն սօնրա, եալընըզ պուլտուղը, էշգըեատան գուրթարըլամամըշ իսէ տէ, իրան մէմալիքինին սայիր մահալլէրի էվվէլքինէ նիսպէթլէ, եիւզտէ 50 Թէրագգի իթմիշ տիր:

— Հինտիսթանտա վագը Ասեա Ապատ Թարաֆլարընտա գօլէրա վէ հիւմմա խասթալըղը, էլան տէվամ իթմէքտէ, հաթթա, էհալիտէն եիւզտէ օնու, հիւմմա խասթալըղընա Թութուլմաեըպ, գուսուր օգտանը տիւշար օլմուշ վէ պունլարտան բէք աղը քէսպի սըհհաթ իթմէքտէ իմիշ:

— Հինտիսթանըն ճէնուպ Թարաֆընտա Մատրաս էեալէթինտէ վագը Գօչին նամ շէհրտէ էհալիի միւսլիմէտէն Ալի նամընտա պիր տէլիգանլը, բութբէրէսթլէրտէն պիրինին ղայէթ կիւզէլ վէ եաշը հէնուզ 14 րաատէլէրինտէ պուլունան գըզընա աշըգ իտէրէք վէ Թարաֆէյնին հիւսնի ըիզալարը իլէ, էվլէնմէեէ գարար վիրիլմիշ: Մէրգում Ալինին Թէքլիֆի իւզէրինէ, գըզ տախի տինի իսլամիյէյի գապուլ իյլէտիքտէն սօնրա, պիր կիճէ եարըսը մէրգում Ալի, սէվկիւլիւսի օլան գըզը, խանէսի գարուսու էօնիւնտէն ալարագ քէնտի խանէսինէ աշըրտըղը, գըզըն ագրապա վէ հէմշիրէլէրի աւեասեա, վէ շէհրին ղապըթա մէմուրունու եանլարընա ալարագ, մէրգում Ալինին ճէպր իլէ գըզը ալըպ կիթմէլէրի իւզէրինէ, շէհրի մէզքիւրտէ օլան էհալիի միւսլիմէտէն էքսէրիսի տէհագլանարագ, գըզըն տինի իսլամիյէյի գապուլ իթմէսի, ճէպրի օլմաեըպ, քէնտի հիւսնի ըըզասը իլէ օլտուղունու, միւմայիլէյհ գապըթա մէմուրունէ պէեան իթմիշլէր իսէ տէ, միւֆիտ օլմաեըպ, էհալիի միւսլիմէ օրտատան տէֆ օլունմասը իւզէրինէ եիւզտէն միւթէճավիզ էհլի իսլամ սիլահլանըպ, բութբէրէսթլէրին իւզէրինէ հիւճումլէ, Թարաֆէյնտէն պիր խայլի ատամ էօլտիւքտէն վէ եարալանտըգտան սօնրա, գըզը տախի ալարագ մէրգում Ալինին խանէսինէ Թէսլիմ իթմիշլէր վէ մուարազա տախի, հիւքիւմէթ մարիֆէթի իլէ պէրթարաֆ օլմուշ իսէ տէ, չիմտիքի հալտէ բութբէրէսթլէր, միւսլիմանլարտան ինթիգամ ալմագ էմէլի իլէ, ճէմիեէթլէր Թէշքիլ իտէրէք, էհլի իսլամ իւզէրինէ հիւճում իթմէք նիյէթինտէ պուլունտուգլարընը, Թագաթ էհլի իսլամըն շէհրի մէզքիւրտէ չօգլուղունտան նաշի, պունա տախի ճէսարէթ իտէմէմէքտէ օլտուգլարընը, Հինտիսթանըն Թայմս ղազէթասը եազմըշ տըր:

— Հինտիսթանտա օլան բութբէրէսթ էհալի, Թէալլիւգաթլարտան պիրի վէֆաթ իթտիքտէ, օ մէզհէպտէն պուլունան ատըպ ասըլը միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ վիրմէք ատէթ օլուպ, հաթթա, ագրապասընտան պիրի վէֆաթ իտէն քիմսէ, շաեէտա ֆուգարա օլուպ տա զիեաֆէտա քէշիտէսինէ միւգթէտիր տէյիլ իսէ, պօրճ իտէրէք, ատէթ օլան զիեաֆէթի իճրա իտէր իմիշ:

— Աֆրիգա գըթասընըն ղարպ լիմանլարընտան պիրինտէն հարէքէթ իլէ ինկիլթէրաեա միւվասալէթ իտէն էմպրիզ նամ վաբօրտա հիւմմա խասթալըղը զուհուր իլէ, 18 եօլճու վէ Թայֆէ վէֆաթ իյլէտիկինտէն, գարանթինայը Թէքմիլ իթմէտիքճէ, տիշարըեա քիմսէնին չըգմամասը ինկիլթէրանըն սըհհիեէ խարէսի Թարաֆընտան էմր օլունմուշ տուր:

— Ամէրիգատա Թազա ու նէշր օլունմագտա օլան Նիւ Եօրգ Հէրըլտ նամ մէշհուր ղազէթանըն սահիպի իմթիեազընա, իշ պու եըլ պաշը մինասիպէթի իլէ, պազը Թարաֆտան բէք չօգ հէտիյէ կէլտիկի կիպի, միւմայիլէյհ տախի մուհարրիրլէրինէ օն պինտէն օն պէշէր պին ֆրանգ պախշիշ վիրմիշ տիր:

— Մարէշալ Պազէն հագգընտա հիւսնի շէհատէթի հավի, Ալմանեա վէլիահտը բըրէնս Ֆըրէտէրիք Շարլը Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն իքի մէքթուպ, տէկտեմբէրին 9 ունճու կիւնքի Մարէշալը միւմայիլէյհին տիվանը խարպինտա իսթինթագընտա, ավօգաթը Մ. Լաշօ մարիֆէթի իլէ օգունտուղու վէ մէալլէրի, Թէրճէմէյի աթիէ իւզրէ օլտուղու ղազէթալարտա կէօրիւլմիւշտիւր:

«Մէց շէհրինին մուհասէրէսի էսնասընտա, մարէշալ Պազէն իլէ սալա միւլագաթ իթմէյիպ, շէհրի մէզքիւրուն ղապթընը իրթէքիպ կիւնիւ պիրինճի տէֆա օլարագ միւլագաթ իթտիկիմ սուրէթի ըէսմիյէտէ պէեան իտէրիմ»:

(իմզա) Ֆըրէտէրիք Շարլը:

— Մարէշալ Պազէնին իւզէրինտէն ըիւթպէսի ալընմասը իւզէրինէ, իսմի Ֆրանսա ղապիթանը տէֆթէրինտէն սիլինմիշ տիր:

— Մուհարէպէ էսնասընտա, մէքթուպ կէօթիւրիւպ կէթիրմէք իչին գումրու եէթիշտիրմէք իւզրէ, վիէննատա պիր ճէմիեէթ Թէշէքքիւլ իյլէմիշ տիր:

— Իսբանեա գըրալիչասը տագրա իղթիլա, Պազէնին հիւքմ օլունտուղու խապէրինի ալտըգտա, միւմայիլէյհէ պիր մէքթուպ եազըպ, կէրէք քէնտիսինէ վէ կէրէք քէնտի Թարաֆտարը օլանլարտա էյլինտէն կէլտիկի տաասթլուղու իճրա իթմէեէ հազըր պուլունտուղունու պէեան իյլէմիշ տիր:

— Ինկիլիզ ղազէթալարընըն զանընա կէօրէ, կէչէնլէրտէ Պշգըրզ ճէզիրէսինտէ պուլունան Հէրքիւլոսըն պէօյիւք սանէմի պու տէֆա, ինկիլթէրանըն նէվազիրխանէ խարէսի Թարաֆընտան սաթըն ալընմըշ տըր: Մէզքիւր սանէմ, պիր արսլանը արգատաքի իքի աեագլարընտան Թութմագտա տըր:

Մէզքիւր սանէմին եալընըզ աեագլարը եօգ տըր, ուզունլուղու 9 աեագ իմիշ:

— Պու տէֆա Նիւ Եօրգ շէհրինտէ գարը էրիթմէք իչին պիր մաքինա իճատ իտիլմիշ օլուպ, պու մաքինա սաաթտա 3-4 միլ եօլ ալըրը հալտէ, եօլու իւզէրինտէ ըաստ կէլտիկի գարլարը անիտէ էրիթմէքտէ իմիշ:

— Մարսիլեատա պուլունան լիմօնաթաճըլար, միւքտէր ֆիեաթ Թալապ իթտիքլէրինտէն, էհալի, մէզքիւր լիմօնաթաճըլարըն տիւքքեանլարընա աեագ պասմամաղը գարարընտան, սապահտան ախշամա գատար պօշ օթուրուպ աալա ախզու իթա իտէմէմէքտէ իմիշլէր:

— Լըֆլըրանսէ ղազէթասը կէչէնլէրտէ բըրէնս Մուշօ իլէ բըրէնս Նիգոլայինտէ վուգու պուլան տիւէլլօտան պահս իյլէտիյի, վէ շու սօն ասըրտա պիր Թագըմ միւթէպէր քիմսանէլէրին տիւէլլօեա չըգմըշ օլտուղու պիլաիրատիյի սըրատա, Պէնժամէն Գօնսթանըն, խասթա օլտուղու հալտէ, գօլթուգ սանտալիեասընա օթուրուպ, տիւէլլօ իթմիշ օլտուղունու վէ 1841 սէնէսինտէ, Մ. Թիէրին տախի Մ. Պիքսիօ նամ քիմսէնէ իլէ տիւէլլօեա չըգըշմըշ պուլունտուղունու պէեան իյլէմիշ տիր:

COMTREFAÇON
DU PRODUIT DE LA MAISON LAMOUREUX ET GANDROT DE PARIS

ԲԱՐԻՍԼԻ ԼԱՄՈՒՐԷՕ ՎԷ ԺԱՆՏՐՕ ԷՎԻՆԻՆ ՄԱՀՍՈՒԼԱԹԸՆԸՆ ԳԱԼՊԸ

Քէսպի նամ իթմիշ հէր Թիճճար էվի կիպի, կէրէք քէնտի քիմեէվի վէ սայիր էճզալարը վասըթասըյլա եափըլմըշ օլտուղու մահսուլաթըն եիւքսէքլիյի վէ կէրէք ֆիեաթլարընըն էհվէնիեէթիյլէ Թանըլմըշ օլան ԲԱՐԻՍԼԻ ԼԱՄՈՒՐԷՕ ՎԷ ԺԱՆՏՐՕ էվի տախի, քէնտինին սայիր մահսուլաթընտան մաատա կէրէք քէնտի խիլխի վէ կէրէք ֆիեաթընըն էհվէնիեէթիյլէ սայիրլէրինտէն միւրաճճահ Թութուլմագտա օլան պէեազ մօրինա պալըղը եաղընըն գալպընը կէօրմէք գարարընա տիւշար օլմուշ տուր:

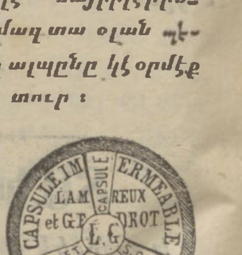

Ֆագաթ մէզքիւր եաղըն գալպընը եափան հէր նէ գատար կէրէք շիշէսինի վէ կէրէք իւզէրինտէ պուլունան նըշանլարը վէ ԼԱՄՈՒՐԷՕ վէ ԺԱՆՏՐՕ իսմ ու իմզասընը ույտուրմուշ իսէ տէ, իւզէրինտէ [illegible] պուլունան գաբաղըն աենիսինի եափմագ բահալը օլտուղու կիպի, կիւճ տախի օլտուղունտան, անի պիր գաբագ իսթիմալ իթմէյի իչին գալպ օլտուղու զահիրէ չըգմըշ տըր:

Իսմի սըհհէթի ումումիեէնին մէնֆաաթը իչին, իշ պու իլանըն նէշրինէ միւսաարաաթ իտէրէք, մէզքիւր պալըգ եաղընտան սաթըն ալանլարա խապէր վիրիրիզ քի, եօգարըտա ըէսմի պէեան օլունան վէ շիշէնին գաբաղընը իսթիթինտէ պուլունան պիզիմ [illegible] լուղթլէրինի, վէ ալէլխուսուս նըշանլարը վէ անվօբլարը իւզէրինտէ Փարիգանըն վէ պիզիմ իմզանըն մարգասընը կէօրտիւքլէրի շիշէլէրի ալմալը, վէ մէզքիւր քէֆալէթլէրի օլմաեան շիշէլէրի գալպ տէյի Թանըմալը տըրլար:

Պալըգ Թարիֆ օլունան քէֆալէթլէր սայիր մահսուլաթըմըզըն իւզէրինտէ տախի կէօրիւլմէքտէ օլտուղունտան, գալպընը չըգարանլար եօլէ պիր սուրէթտէ ույտուրաճագլար տըր քի, սաթըն ալան էհէր տիգգաթ իտէճէք օլուր իսէ, անընտէ գալպ օլտուղունու անլար:

Մէզքիւր եաղըն գալպը շու աթիտէքի խարիճի նըշանլէրլէ Թանըլապիլիր:

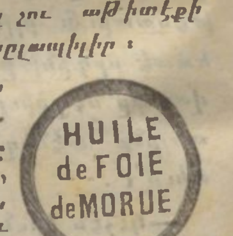

Մօրինա պալըղը եաղընըն շիշէլէրի իւզէրինտէ, մէսէլա, ԼԱՄՈՒՐԷՕ ՎԷ ԺԱՆՏՐՕ իսմինի վազ իլէ, պիզիմ եօգարքի մարգաեէրինէ, իշ պու ըէսիմտէ կէօրիւլտիւյիւ կիպի աար պիր մարգա գօնուլմուշ տուր: Պու կիպի շիշէլէրտէ պուլունան եաղ իյի օլմաեըպ սըհհէթէ մուզիրր տիր:

Մէզքիւր սաֆ պալըգ եաղը իսթանպօլտա Եէնի ճամիտէ Մ. Տէլլա Սուտանըն 16, 18, 20 վէ 22 նիւմէրօլարլը մաղազալարընտա, էճզախանէսինտէ, վէ քեաֆֆէյի միւթէպէր էճզաճըլարտա պուլունուր:

ՑԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԷ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէ մալիհ քարշըսընտա Ն. 41 կիրի խանընտա